

Viite

Asia

Luonnonvaraministeriön esitys metsälain uudistamiseksi

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS**Hoitaa UM** ITÄ-22**Hoitaa UE** MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-20; ITÄ-21; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-10

BER; PIE

KTM; MET; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY;

MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; VM; YM; YM/ALO; YM/KVY

Luonnonvaraministeriön esitys metsälain uudistamiseksi valmistui syyskuun puolivälissä. Samanaikaisesti on valmistumassa myös metsästrategian viimeistelty versio.

Tavoitteena on selkeyttää lähinnä seuraavia kysymyksiä: metsävarannon omistus, toimivallan jako, metsän käytön sopimukset, maankäytön muutosten tekeminen, metsän käytön maksut ja metsätalouden rahoitus sekä valtion valvonnan tehostaminen.

Varsinkin omistuksen ja toimivallan jaon suhteen on jo esitetty luonnonvaraministeriön esityksestä poikkeavia näkemyksiä.

Taustaa

Venäjän Federaation hallitus antoi 18.06.2002 luonnonvaraministeriön tehtäväksi valmistella metsätalouden kehittämisen periaatesuunnitelma syyskuun alkuun 2002 mennessä. Myöhemmin määräaika siirrettiin lokakuun alkuun. Hallitus kehotti kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

- federaation ja subjektien välinen toimivallan jako
- metsävarojen käytön maksujen ja metsätalouden rahoitusjärjestelmän uudistaminen
- metsänkäyttömaksujen erityisehtojen selkeyttäminen
- paikalliseen käyttöön luovutettavan puun kontrollin tiukentaminen
- kehittämisohjelman toimeenpanon keinot ja säädösmuutokset

Luonnonvaraministeriön laatima metsälain tarkistusesitys

Luonnonvaraministeriön luonnos metsälain uudistamiseksi valmistui syyskuun puolivälissä. Samanaikaisesti on valmistumassa myös metsästrategian viimeistelty versio. Ministeriö järjesti 20.09.2002 asiaa koskevan tiedotustilaisuuden, jossa lakiluonnosta esiteltiin valtiosihteerin **V. Engelsbergin** ja varaministerin **Ju. Šuvajevin** johdolla. Federaation hallitus käsittelee lakiesitystä 30.09.2002. Esityksen käsittelyn duumassa arvioidaan kestävän ensi vuoden alkupuolelle. Engelsberg totesi, että aikaisemmista

tiedoista poiketen on katsottu tarpeelliseksi laatia luonnos koko metsälain uusimiseksi eikä tarkistaa vain tiettyjä lain pykäläiä.

Šuvajevin mukaan metsälain tarkistamisen tavoitteena on selkeyttää seuraavia asioita:

- metsävarannon omistus federaation, subjektien ja kuntien kesken
- toimivallan jako federaation, subjektien ja kuntien kesken
- metsänkäytön sopimusten järjestelmän uudistaminen
- maankäytön muutosten tekemisen menettelyn uudistaminen
- metsänkäytön maksujen ja metsätalouden rahoituksen järjestelmän uudistaminen
- valtion suorittaman valvonnan tehostaminen

Seuraavassa esitetään lyhyesti, joitakin sellaisia uuteen metsälakiluonnokseen sisältyviä kohtia, joissa on muutoksia verrattuna voimassa olevaan lakiin.

Metsävarannon omistus: Vallitsevana säilyy edelleen federaation metsänomistus mutta subjekteilla ja kunnilla on periaatteessa mahdollisuus saada sellaista metsää omistukseensa, jolla on näille erityistä merkitystä. Näitä metsiä ovat lähinnä ns. kaupunkimetsät ja vastaavat. Moskovan ja Pietarin metsät esitetään siirrettäviksi kaupunkien omistukseen. Jos yksityisen omistamalla maalla on metsää, on myös metsä yksityisomistuksessa.

Toimivallan jako: Valtion metsävarannon suhteen päätösvalta säilyy vahvasti federaation hallituksella ja federaation metsähallinnolla. Subjekteilla ja kunnallishallinnolla on edelleen mahdollisuus osallistua hallintoon. Subjekteilla ja kunnilla on selvä toimivalta omistamiinsa metsiin.

Konsessiot: Lakiesitykseen sisältyy kokonainen uusi luku VIII "Metsävarannon osan konsessio". Luvun 15 pykälässä määritellään koko prosessi hyvin tarkasti. Keskeisiä kohtia ovat seuraavat:

- Osapuolia ovat Venäjän Federaation hallitus tai sen valtuuttama federaation organisaatio ja toisaalta juridinen tai fyysinen venäläinen henkilö tai ulkomainen investoija.
- Kesto aika on yhdestä vuodesta 49 vuoteen.
- Konsessiosopimukset tehdään federaation hallituksen järjestämän venäläisille ja ulkomaisille investoijille avoimen kilpailun tulosten pohjalta.
- Konsession saajan velvollisuudet ja oikeudet määritellään tarkasti. Valtio takaa konsession haltijan oikeudet. Sopimuksen voi luovuttaa edelleen tietyillä edellytyksillä sopimalla toisen osapuolen kanssa.

Metsien vuokraus: Pääsääntöisesti vuokraus tapahtuu kilpailun pohjalta. Vain jos on yksi halukas vuokraaja voidaan sopimus tehdä ilman kilpailua. Vuokra-aika on yhdestä 49 vuoteen. Edelleen vuokrausta ei sallita. Nimenomaan sanotaan, että alue ei siirry vuokrakauden jälkeen vuokraajan omaisuudeksi eikä aluetta voi myöskään lunastaa omaksi. Prosessia määritellään yksityiskohtaisesti.

Puunkorjuutoiminnan lisenssit: Päätehakkuiden puunkorjuutoiminta edellyttää toimilupaa. Menettelyä säädetään erikseen.

Maksut metsävarannon käytöstä: Lakiesityksessä on korjattu nykyisessä laissa havaitut ristiriitaisuudet. Puun minimihinnat määritetään edelleen hallituksen asetuksella. Metsäalueiden vuokra ei saa olla minihintoja alempi. Huutokauppanettelyn säätelyä täsmennetään. Tulojen jako federaation, subjektien ja kuntien kesken tehdään budjettisäädöksillä eikä metsälain perusteella.

Metsänhoito ja perusparannukset: Suunnitteluvastuu on metsähallinnolla. Töitä voivat toteuttaa leshoosit, metsää vuokraavat yritykset tai muut luonnolliset ja juridiset henkilöt. Metsähallinto päättää menettelystä. Leshoosien vastuusta turvata mm. kasvatushakkuiden ja tienrakennuksen toteutus mainitaan erikseen.

Metsähallinnon, metsänhoidon ja perusparannusten rahoitus: Rahoitus tulee pääsääntöisesti federaation budjetista. Myös metsäteiden rakentaminen mainitaan tässä kohdassa. Täydentävää rahoitusta voi tulla subjektien ja kuntien kautta. Erikseen todetaan, että metsänuudistaminen ja taimikonhoito rahoitetaan federaation tai subjektien budjeteista.

Arviointia

Täsmällisen lakiesityksen julkistaminen ennen yleisten metsästrategioiden vahvistamista on hieman outo työjärjestys. Ehkä lakiesityksellä halutaan antaa mahdollisuus konkreettiseen ja täsmälliseen keskusteluun. Koko lain uudelleen kirjoittaminen on selkeä ratkaisu verrattuna lukuisiin pykäläkohtaisiin muutoksiin.

Lakiesityksen perustuslain mukaisuus on selvitetty. Metsälaisissa on kytkentöjä kansalais-, hallinto-, vero-, budjetti-, maa- ja rikoslainsäädäntöön, joten kokonaisuuden hallinta edellyttää niiden tuntemista.

Vedomostin 19.09.2002 mukaan metsäteollisuuden edustajat ovat arvioineet luonnonvaraministeriön esitystä muodolliseksi ja varovaiseksi todeten sen eroavan vain vähän voimassa olevasta laista. Engelsberg totesi 20.09.2002 tiedotustilaisuudessa, että ei ole pyritty tekemään vallankumousta vaan edetään evoluution tietä.

Metsien omistus säilyy käytännössä federaatiolla. Kaupunkimetsien säädöksellä korjataan nykyisen lain aukko. **Rosbalt 19.09.2002** ja **Region-Inform 20.09.2002** kertovat, että Karjalan alueparlamentin ja naapurialueiden edustajat kokoontuvat arvioimaan metsälakiesitystä ja lukuisia muutosesityksiä on tulossa. Karjalasta on lähdössä esitys, että Karjalan metsät annettaisiin kokeiluna tasavallan hallintaan. Tiedotustilaisuudessa 20.09.2002 Komin tasavallan edustaja piti vallan keskitystä federaatiolle liiallisena.

Baikal Economic Forumin yhdessä jaostossa käsiteltiin 18.09.2002 metsäsektorin asioita federaatio-neuvoston luonnonvarakomitean puheenjohtajan **V. Tihomirovin** johdolla. Mukana oli myös varaministeri Ju. Šuvajev. Yhtenä suosituksena todettiin, että metsälakiin tulisi tehdä muutos, jonka mukaan menestyksellisesti toiminut puunkorjuuyritys voisi hankkia vuokra-alueen omistukseensa.

Šuvajev arvioi, että tavoitteena on että myös venäläisten yritysten metsänkäytössä konsessiot olisivat tulevaisuudessa päämenetelmä ja lyhytaikaisten käyttöoikeuksien osuus supistuisi merkittävästi. Sekä konsessioissa että vuokrauksessa korostetaan todellisen kilpailun merkitystä.

Kantohintakysymyksen suhteen ei esitä uusia periaatteita. Minimihinnat määriteltäisiin edelleen hallituksen asetuksella. Paljon esillä olleista korkoperusteisista maksuista ei mainita mitään.

Metsähallinnon ja metsänhoidon rahoituksen suhteen esitetään selviä parannuksia. Rahoituksen päävastuu tulee olemaan federaatiolla. Maininta tienrakennuksen ja taimikonhoidon rahoituksesta on tärkeä uudistus.

Keskustelu lakiesityksestä tulee olemaan vilkasta ja varsinkin toimivallan jako federaation ja subjektien kesken on suuri kysymys, josta on erilaisia näkemyksiä.

LIITTEET -